

ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA TOIMINKAUSI 2023-2024

1. Esiopetusyksikkö

ENÄRANNAN PÄIVÄKOTI 31.12.2023 saakka

ETELÄ-NUMMELAN PÄIVÄKOTI 1.1.2024 lähtien

2. Esiopetuksen opetus- ja oppimisjärjestelyt

2.1. Esiopetuksen toiminta-ajat ja lomat

Esiopetuksen päivittäinen toiminta-aika on klo 8.30–12.30.

Syyslukukausi 10.8. – 22.12.2023 (91 päivää)

Loma-ajat:

Syysloma 16.-20.10.2023 (vk42)

Itsenäisyyspäivä 6.12.2023

Joululoma 23.12.2023 – 7.1.2024.

Kevätlukukausi: 8.1.2024 – 31.05.2024 (96 päivää)

Loma-ajat:

Talviloma 19.-23.2.2024 (vk8)

Pääsiäisloma 29.3-1.4.2024.

Helatorstai: 9.5.2024

2.2. Esiopetusryhmien rakenne, oppimisympäristö, mahdolliset painotukset

Esiopetusryhmän nimi: Vekarat (Enärannan päiväkoti 31.12.2023 saakka)

Esiopetusryhmän nimi: Pihlajanmarjat (Etelä-Nummelan päiväkoti 1.1.2024 alkaen)

Esiopetusryhmän rakenne:

Vekarat ryhmässä 8 esioppilasta, joista 5 kaksivuotisessa esiopetuskokeilussa ja 3 yksivuotisessa esiopetuksessa. Tämän lisäksi ryhmässä on 12 5-vuotiasta lasta.

Oppimisympäristö:

Toiminta-ajatuksen keskiössä on, että esiopetus on vuorovaikutusta muiden lasten, varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä ympäristön kanssa. Lasten omaehtoinen ja ohjattu leikki sekä havainnolliset ja toiminnalliset työtavat ovat tärkeä osa esiopetustamme.

Vekarat ryhmän sisällä esioppilaat muodostavat oman pienryhmän, Kobrat. Pienryhmä toiminnalla varmistamme lasten yksilöllisten taitojen huomioimisen ja tukemisen. Fyysinen oppimisympäristö käsittää ryhmän sisätilat, jotka järjestellään kulloisellekin toiminnalle sopivaksi. Esiopetusyksikkömme ulkotiloja käytämme päivittäin. Yksikön etu- ja takapiha, läheinen hiekkakenttä ja puistot muodostavat olennaisen osan oppimisympäristöstämme

Sosiaalinen oppimisympäristö muodostuu niin oman pienryhmän kuin koko Vekara ryhmän ympärille. Esioppilaat toimivat tiiviissä yhteistyössä ryhmän 5- vuotiaiden kanssa.

2.3.Varhaiskasvatuksen pedagogisten painotusten toteuttaminen esiopetuksessa

LEIKKI JA LIIKUNTA

Yksikkömme esiopetuksessa **leikkiä** hyödynnetään oppimisen välineenä, koska leikissä yhdistyvät keskeiset oppimista edistävät elementit: innostus, yhdessä tekeminen ja omien taitojen haastaminen. Toiminnassa pidämme kuitenkin tärkeänä, että leikki näyttäytyy myös toimintana, joka ei tavoittele mitään ennalta määriteltyä lopputulosta vaan leikkiminen on lapselle merkityksellistä itse leikkimisen ja leikkikokemusten jakamisen vuoksi.

Ohjatulla ja tuetulla leikillä on keskeinen aseman toiminnassa. Esiopetuksen henkilöstö osallistuu leikin kannatteluun ja sen etenemiseen tuomalla leikkiin uusia elementtejä ja juonenkäänteitä. Leikkiympäristöä suunnitellaan ja muokataan yhdessä lasten kanssa. Omalla roolillaan esiopetuksen henkilöstö ohjaa ja rakentaa leikkitalanteita niin, että lapsilla on mahdollisuus näyttää ja käydä läpi sekä myönteisiä sekä hankalia tunteita. Leikki yhdistetään oppimisen eri alueisiin ja pedagogisen dokumentoinnin avulla leikkiä kehitetään eteenpäin yhdessä lasten kanssa. Leikkitaulujen avulla lapset voivat itse valita, mitä leikkejä leikkivät. Leikkitauluja vaihdetaan ja niitä rikastetaan lasten mielenkiinnon ja toiveiden mukaisesti

Esiopetusyksikössämme **liikunta** on keskeisessä roolissa jokapäiväistä toimintaa. Liikuntaa eheytetään jokaiseen oppimisen alueeseen. Liikuntasuunnitelmassa otetaan huomioon myös valtakunnalliset liikuntasuositukset sekä Vihdin kunnan liikuntasuunnitelma. Liikunta kuuluu jokapäiväiseen ulkoiluun niin lasten omatoimisesti toteutettuna kuin ohjattuina tuokioina. Kerran viikossa toimintaamme sisällytetään ohjattu pidempikestoinen liikuntatuokio. Liikuntatuokioihin käytämme läheistä hiekkakenttää, joka myös jäädytetään talvella, Nummelan painisalia (31.12 saakka) sekä Nummelan jäähallia. Päiväkodin piha ja sisätilat muuntuvat myös tarvittaessa liikuntapaikoiksi. 6-vuotiaat esioppilaat osallistuvat myös Vihdin kunnan järjestämään

uinnin opetukseen Nummelan uimahallilla keväällä 2024. Esiopetukseen sisältyy myös viikoittain ulkoluokka- aamupäivä, jolloin retkeilemme läheisellä Enärannan ranta-alueella.

1.1.2024 siirtyessämme uuteen Etelä-Nummelan päiväkotiin, tulemme hyödyntämään koulukeskuksen sekä viereisen palloiluhallin monipuolisia sisä- ja ulkotiloja liikkumiseen.

OSALLISUUS

Tunne ryhmään kuulumisesta, kuulluksi tulemisesta ja vaikutusmahdollisuuden kokemisesta muodostaa perustan **osallisuudelle**. Toiminnassa pidämme tärkeänä, että pysähdymme kuuntelemaan lasten asioita ja ehdotuksia. Henkilöstö on aidosti läsnä lapsen arjessa, havainnoiden tilanteita. Yhteisen tekemisen ja leikin ja kautta, luomme toiminnallisesti, toiset huomioonottavan ryhmän. Toimintakauden alussa kiinnitämme huomioita siihen, että yhdessä lasten kanssa mietimme yhteiset ja useasti toistuvat toimintatavat sekä kiinteät työskentelymallit. Lasten mielenkiinnonkohteet ohjaavat esiopetuksen toimintaa. Mielenkiinnonkohteita hyödyntäen toteutamme pieniä projekteja. Valokuvaseinän avulla, toiminta ja lasten mielenkiinnonkohteet tulevat näkyväksi.

VASU- EOPS-PROSESSIT JA NIIDEN JOHTAMINEN

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelman perusteet sekä Vihdin esiopetuksen opetussuunnitelma antavat pedagogiselle toiminnalle suuntaviivat. Työnkuvat, roolit ja päiväjärjestys suunnitellaan perustehtävää (tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista) ja eopsia tukien sekä perustuen kunkin tiimiläisen ammatilliseen osaamiseen ja vahvuuteen. Ohjausasiakirjojen sisältöä pyritään pilkkomaan ja käymään läpi tiimipalavereissa, jotta ne konkretisoituisivat arjen ja toiminnan tasolle. Keskusteluissa apuna käytetään eri tasojen dokumentteja, jotta niiden rooli tulisi kaikille selville. Pedagogista keskustelua ohjaavien asiakirjojen osalta ylläpidetään jokaisessa tiimipalaverissa, jotta ne myös todentuisivat yksittäisen lapsen ja koko ryhmän kokemusmaailmassa

Varhaiskasvatuksen opettaja johtaa perustehtäväpuhetta, sekä pitää huolta tiimin toiminnan ammatillisuudesta ja vasun sekä eopsin suuntaan toimimisesta. Yhteisille keskusteluille ja palavereille luodaan yhdessä johtajan kanssa selkeät rakenteet ja paikat, joista pidetään kiinni. Varhaiskasvatuksen opettajat ohjaavat keskustelujen sisältöjä ja laativat tiimipalavereihin asialistat. Palaverin tuotos dokumentoidaan (muistio/tiimipalaverimuistio)

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma laaditaan jokaiselle esioppilaalle. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja vastaa oppimissuunnitelman laadinnasta. Oppimissuunnitelman laadintaan tiimin muut jäsenet osallistuvat tuottamalla tietoa lapsista havainnoinnin avulla.

2.4 Retket

Esiopetukseen osallistuvat lapset tekevät säännöllisesti luontoretkeä Enäjärven ranta-alueelle sekä läheisiin puistoihin. Retkien sisällössä on otettu huomioon esiopetuksen vuosikellosuunnitelmasta nousevat sisällöt ja teemat. Muut yksikön ulkopuolisen toiminnan toteuttamamme toiminnan sisällöstä nousevien tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaisesti.

Joulukuun 21. päivä 2023 teemme retken uuden Etelä-Nummelan päiväkodin pihalle. Retki konkretisoi lapsille tulevaa uutta yksikköä.

Keväällä 2024 esiopetuksessa olevien lasten kanssa on tarkoitus tehdä kevätretki yksikön ulkopuolelle.

3. Arviointi

Esiopetuksen laatua arvioidaan yksilötasolla, yksikkötasolla ja järjestäjä tasolla. Arviointi indikaattorit eri tasoille valikoituvat Karvin laadun indikaattoreista, eli laatumittareista varhaiskasvatuspäällikön johdolla varhaiskasvatuksen johtoryhmässä. Arvioinnista saatua tietoa käytetään esiopetuksen toiminnan ja sisällön kehittämiseen kaikilla arvioinnin tasoilla.

Yksilötasolla arvioidaan lapsen osallisuutta suhteessa omaan esiopetuksen oppimissuunnitelmaan ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumista. Yhteisesti sovittuina toimintatapoina käytetään toleranssiympyrää, erilaisia kartoituksia sekä opettajan ja lapsen yhdessä tekemää arviointia lapsen omasta oppimisesta.

Yksikkötasolla arvioidaan ryhmän toimintasuunnitelman ja yksikön esiopetussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Järjestäjätasolla arvioidaan varhaiskasvatuksen pedagogisten painopistealueiden toteutumista sekä tehdään varhaiskasvatuksen asiakkaille asiakastyytyväisyyskysely, joka toinen vuosi.

Lisäksi arviointimenetelminä käytössä ovat toleranssiympyrä, sosiogrammi ja läheisyyden kehä.

Esiopetukseen osallistunut lapsi saa esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisen osallistumistodistuksen.

4. Opiskeluhoitosuunnitelma

4.1. Arvio opiskeluhoitoon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kirjaa tähän lasten määrä, yhteistyötoimijatahot, mikä on tarve opiskeluhoitoon palveluista)

Vekarat ryhmässä 8 esioppilasta, joista 5 kaksivuotisessa esiopetuskokeilussa ja 3 yksivuotisessa esiopetuksessa. Opiskeluhoollon palveluina esiopetusyksikössämme on käytössä psykologin palvelut, koulukuraattorin palvelut, neuvolaterveydenhoitajan palvelut sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajan yhteistyöpalvelut opiskeluhoollon kanssa, kuten lähetteen tekeminen esimerkiksi psykologille. Opiskeluhoollon tarve on säännöllistä ja koko toimintakauden kestävä. Opiskeluhoollon yhteistyötoimija tahot tulee olla saavutettavissa, kun heidän palveluitaan tarvitaan.

Enärannan päiväkodin esiopetuksessa opiskeluhoollon palveluita tarvitaan toimintakauden 2023-2024 aikana seuraavasti: Psykologin palveluita 0,76h/vko, Kuraattorin palveluita 0,256 h/ vko ja neuvolan terveydenhoitajan palveluita 0,13h/vko.

Yksikön opiskeluhoolloryhmään kuuluvat yksikön henkilökunta, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, neuvolaterveydenhoitaja, psykologi ja koulukuraattori. Tarvittaessa opiskeluhoolloryhmä kutsuu koolle muita asiantuntijoita.

Opiskeluhoollon toteutetaan sekä yhteisöllisenä, että yksilökohtaisena opiskeluhoollona. Yhteisöllisen opiskeluhoollotyön tukena on Vihdin kunnan opiskeluhoollon ohjausryhmä.

Opiskeluhoollon tarpeet nousevat lasten ja perheiden tilanteista sekä tarpeista. Yksikkökohtainen opiskeluhoolloryhmä vastaa esiopetuksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

4.2. Päiväkotiyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Yhteisenä teemana esiopetuksessa on toimintakaudelle 2023-2024 yhteisöllisyys ja tunnetaidot. Varhaiskasvatuksen tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet:

- jokaisella lapsella on kaveri
- psykologinen turvallisuus

Varhaiskasvatusyksikössä toimii yhteisöllinen opiskeluhoolloryhmä, joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Aiheet yhteisöllisiin opiskeluhoolloryhmän tapaamisiin nousevat esiopetuksen ilmiöistä ja tarpeista.

Päiväkodinjohtaja johtaa opiskeluhoolloryhmää ja toimii myös koollekutsujana.

Jokaisen varhaiskasvatusyhteisössä työskentelevän velvollisuus on seurata fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumista. Huolen herätessä työntekijä tuo asian esihenkilön tietoon, joka vie asiaa eteenpäin yhteisöllisessä opiskeluhoollotyössä.

YKSIKÖN TOIMENPITEET

Henkilöstö seuraa lasten vuorovaikutussuhteita sekä auttaa lasta saamaan myönteisiä vuorovaikutuksen kokemuksia.

Toiminnan keskeisenä osa-alueena on opettaa lapselle kaveritaitoja. Toimintamallina tässä on positiiviseen pedagogiikkaan/vahvuuspedagogiikkaan perustuva Vahvuusvaris materiaali. Keskittymällä erilaisiin vahvuuksiin ja hyvään, lasten itsetunto, myönteinen minäkuva ja toimijuus vahvistuvat.

Yksikössämme on käytössä MiniVerso sovittelumalli- jonka avulla henkilöstö auttaa lapsia löytämään ratkaisuja riitoihinsa. Sovittelutoiminta luo mahdollisuuksia sosiaalisten- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun leikin keinoin.

Koko talon yhteiset pedagogiset keskustelut

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontui päiväkodilla 26.9. Teemana oli Lasten ristiriitatilanteet ja niiden selvittäminen, miten henkilöstön tunteet ja vuorovaikutustaidot vaikuttavat tilanteisiin lasten kanssa. Seuraava yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu keväällä 2024 Etelä-Nummelan päiväkodissa.

Henkilökunnan koulutukset:

- MiniVerso- sovittelu 09/23
- Psykologinen turvallisuus 09/23
- Huomaa hyvä- koulutus kevät- 24

4.3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäisille opiskelijoille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa. Opettajat ovat avainhenkilöitä opiskelijan tuen tarpeen tunnistamisessa. Opettajan näkökulmaa tarvitaan myös tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä. Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan ja opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa.

Yksittäisen opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän opiskeluhuollollisen tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella.

Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja tai varhaiskasvatuksen opettaja toimii pääsääntöisesti koollekutsujana. Ryhmän kokoaja voi olla myös muu opiskeluhuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu, esim. terveydenhoitaja.

Toisin siis kuin pedagoginen ja oppimisen tuki, yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen ja edellyttää oppilaan/opiskelijan tai tarvittaessa huoltajan suostumusta. Oppilaan näkemykset huomioidaan häntä koskevissa asioissa iän ja kehitystason mukaisesti. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on lapsen kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraaminen ja edistäminen sekä tukitoimien suunnitteleminen.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus, jonka kirjaa pääsääntöisesti varhaiskasvatuksen opettaja. Oppilashuoltokertomuksen säilyttää päiväkodin johtaja lukitussa kaapissa.

Oppilashuoltokertomuksesta siirretään kouluun huoltajien luvalla erilliseen lupakaavakkeeseen kirjatut asiakirjat. Päiväkodin johtaja vastaa asiakirjojen siirrosta tulevaan kouluun / esiopetuspaikkaan. Päiväkodin johtaja arkistoi jäljennöksen siirtoluvasta sekä mahdollisesti siirtämättömät oppilashuoltokertomukset.

Huoltaja huolehtii esioppilaan erityisruokavaliotarpeen ilmoittamisesta Vihdin kunnan ohjeistuksen mukaisesti. Päiväkotilapselle, oppilaalle ja opiskelijalle tarjotaan sairauden vaatima erityisruokavalio. Lääkärintodistus vaaditaan, kun kyse on ruokavaliohoitoisesta sairaudesta.

Esioppilaan tarvitsema lääkehoito toteutetaan Vihdin kunnan lääkehoitosuunnitelman /ohjeistuksen mukaisesti. Lapselle laaditaan lääkehoitosuunnitelma.

4.4. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä päiväkodissa työskentelevien ammattilaisten ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko yhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Ryhmäkohtaiset pedagogiset työryhmät kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa. Pedagogiseen työryhmään osallistuvat ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja, alueellinen varhaiskasvatuksen erityisopettaja, päiväkodinjohtaja ja halutessaan lapsen huoltaja.

Vihdissä opiskeluhoitotyö perustuu yhteistyötä toteuttavien henkilöiden ja tahojen keskinäiseen luottamukseen ja ammatillisuuteen. Yhteistyö huoltajien kanssa rakentuu kuulemiseen, kunnioitukseen, luottamukseen ja dialogiin.

Opiskeluhoitopalvelujen tulee olla tasavertaisesti jokaisen oppilashoitopalveluja tarvitsevan esioppilaan, hoitajien ja esiopetushenkilöstön käytettävissä.

Sekä yhteisöllisen että yksilökohtaisen opiskeluhoitollon toteuttamisesta sovitaan hoitajien kanssa ja lasta kuullen. Varhaiskasvatustyksikkö tiedottaa hoitajille opiskeluhoitollon periaatteista ja menettelytavoista toimikauden alkaessa.

Esiopetuksen vanhempainillassa hoitajille kerrotaan:

- opiskeluhoitollon käytänteistä esiopetusvuoden aikana.
- esiopetustyksikön monialaisen opiskeluhoitotyön toteuttajat
- opiskeluhoitotyön aikataulu esiopetusvuoden aikana. Ennalta sovittujen kokouspäivien lisäksi monialaisen yhteistyön toteuttajat voidaan kutsua koolle tarvittaessa.

Tarvittaessa esiopetuksessa tehdään yhteistyötä sosiaali- ja terveystalveluiden eri tahojen kanssa.

4.5. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Kiusaaminen voidaan ymmärtää monella tavalla ja ilmiöstä on olemassa erilaisia määritelmiä. Yleisesti kiusaamisella tarkoitetaan sitä, että joku oppilas/opiskelija joutuu yhden tai useamman muun lapsen tai nuoren toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjijisen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun.

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaamistilanne ei ole koskaan tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan.

Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama oppilas. (MLL 2021)

Korostamme varhaista puuttumista, myös pieniin asioihin, sekä hyviä kaveritaitoja. Toiminnassa keskeistä on huomata hyvä ja kaunis käytös. Kaikilla aikuisilla on velvollisuus puuttua aina havaitsemaansa epäasialliseen käytökseen.

Vihdin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa ristiriitojen ratkaisu tapahtuu MiniVerson eli sovittelun avulla. Henkilöstö perehdytetään MiniVerson käyttöön 2023-2024 toimintakauden aikana. Jokaisen työntekijän tulee tietää riitojen sovittelun periaatteet ja käytänteet, joita sitten sovelletaan ryhmissä lasten ikätason ja valmiuksien mukaan.

Yksikkökohtaiset toimenpiteet kiusaamisen ehkäisemiseksi:

Kiusaamisen ehkäisyssä painotamme sitä, että jokaisella on tietoisuus siitä, miten henkilöstö voi vaikuttaa omalla toiminnallaan ilmiön olemassaoloon. Henkilöstön tehtävänä on seurata ryhmän lasten vuorovaikutussuhteita sekä auttaa lasta saamaan myönteisiä vuorovaikutuksen kokemuksia. Jos lapsiryhmä on levoton ja riitaisa, henkilöstön on arvioitava omaa ja tiimin toimintaa: onko ryhmä turvallinen, onko pienryhmiä ohjattu riittävästi, ovatko lapset joutuneet toimimaan ilman henkilöstön kannattelevaa läsnäoloa?

Toimintamme keskeisenä osa-alueena on opettaa lapselle kaveritaitoja, kykyä asettua toisen ihmisen asemaan, kykyä empatiaan sekä opettaa yhteisen vastuun kantamista muiden hyvinvoinnista. Toimintamallina tässä on positiiviseen pedagogiikkaan/vahvuuspedagogiikkaan perustuva Vahvuusvaris materiaalia. Keskittymällä erilaisiin vahvuuksiin ja hyvään, lasten itsetunto, myönteinen minäkuva ja toimijuus vahvistuvat.

Lapsi omaksuu sääntöjä ja tapoja ottamalla mallia henkilöstön käyttäytymisestä ja esimerkistä. Näin ollen pidämme tärkeänä empaattista ohjausta ja tietoisuutta siitä, että henkilöstön keskinäinen vuorovaikutus vaikuttaa siihen, miten lapsi oppii ihmisten välistä kunnioitusta.

Yksikössämme on käytössä MiniVerso sovittelumalli- jonka avulla henkilöstö auttaa lapsia löytämään ratkaisuja riitoihinsa. Sovittelu luo lapsille edellytykset aidolle osallisuudelle riitatilanteissa. Sovittelussa ketään ei leimata vaan kunnioitetaan ja kuunnellaan oman riitansa sekä sen ratkaisun asiantuntijana. Sovittelutoiminta luo mahdollisuuksia sosiaalisten- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun leikin keinoin.

Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa – toimintamalli

4.6. Toimenpiteet opiskeluhoitosuunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi

Sekä yhteisöllisen, että yksilökohtaisen opiskeluhoitoon toteuttamisesta sovitaan aina huoltajien kanssa ja lasta kuullen. Esiopetusyksikkö tiedottaa huoltajille opiskeluhoitoon periaatteista ja menettelytavoista toimikauden alkaessa.

Esiopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma sisältyy vuosittain laadittavan esiopetuksen toimintasuunnitelmaan, jonka sivistyslautakunta hyväksyy.

5. OSALLISUUS JA YHTEISTYÖ

5.1 Lasten osallisuuden huomioiminen

Jotta lapsi kokee olevansa osallinen, on tärkeää, että hänet huomioidaan arjen konkreettisessa toiminnassa.

Aamulla jokainen lapsi otetaan vastaan yksilöllisesti, huomenta toivottamalla ja kuulumisia kyselemällä. Päivän päätteeksi jokaiselle lapselle sanotaan näkemiin/heipat. Tämä on tärkeä osa lapsen yksilöllistä huomioimista.

Erilaisia toimintoja tehdessämme, annamme tilaa lapsen omalle mielikuvitukselle ja luovuudelle. Lasten toiveet ja mielenkiinnot rytmittävät toiminnan suunnittelua ja toteutusta. Lapset vaikuttavat omilla mielipiteillään ja toiveillaan leikkiympäristöihin ja niiden järjestämiseen.

Osallisuus on myös vastuuseen kasvattamista, niinpä harjoittemme omista tavaroista huolehtimista, jälkien siivoamista ja yhteisestä ympäristöstä huolehtimista.

Lasten kanssa yhdessä tarkastelemme toimintaa kuvien avulla. Toiminta ja osallisuus siihen, tulevat näin näkyväksi lapselle.

Lapset arvioivat toiminta niin sanallisesti, kuin myös käyttäen kuvia tai peukku yös/ alas merkkiä

Pienryhmätoiminta tukee lasten osallisuutta. Toiminnassa huomioidaan, että osallisuuden tasot vaihtelevat lapsen taitojen mukaan. Esiopetuksen henkilöstön tehtävänä on varmistaa, että lasten turvallisuuden tunne ei katoa.

5.2 Huoltajien osallisuuden huomioiminen

Huoltajien kanssa keskustelemme lapsen esiopetuskeskustelussa mitä ja miten vanhemmat haluavat kuulla lapsen päivästä.

Viikkokirjeissä kerromme, mitä asioita viikon aikana olemme käyneet läpi, ja mitä seuraavalla viikolla on tiedossa. Kuvia ja tietoa toiminnasta on myös nähtävillä ryhmän eteisen seinällä. Näin huoltajille muodostuu käsitys esiopetuksen sisällöstä ja toiminnasta.

Huoltajat osallistuvat lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman laadintaa. Keskustelut toteutetaan vähintään kaksi kertaa vuodessa. Keskusteluissa korostamme huoltajien mahdollisuuden esittää toiveita ja kehittämiskohteita.

Vähintään kerran vuodessa järjestämme vanhempainillan, jossa huoltajilla on mahdollisuus esittää toiveita ja näkemyksiä esiopetusvuodelle.

Huoltajilla on mahdollisuus tulla tutustumaan esiopetuksen toimintaan sovittaessa. Helmikuussa 14.2 olemme perinteisesti järjestäneet lapselle ”tärkeiden ihmisten päivän”, jolloin huoltajilla tai muilla lapselle tärkeillä ihmisillä on ollut mahdollisuus tulla seuraamaan toimintaamme.

5.3 Yhteistyö nivelvaiheessa, Esi- ja alkuopetuksen siirtymävaiheen yhteistyö

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö rakentuu lapsesta esiopetusvuoden aikana saatuihin kokemuksiin ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman (LEOPS) tai henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOJKS) tietoihin. Vihdissä lapsen LEOPS ja HOJKS kirjataan Wilmaan.

Tärkein esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoite on tehdä lapsen oppimisen polku mahdollisimman eheäksi. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävänä on antaa luokanopettajalle kaikki opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto lapsesta oppijana ja hänen tuen tarpeistaan. Näin luokanopettaja voi suunnitella omaa

opetustyötään saamiensa tietojen pohjalta ja lapsen oppimisen polku muodostuu lapsen tarpeita vastaavaksi. Opinpolkua vahvistaa myös se, että esiopetuksessa hyväksi havaittuja toimintatapoja siirretään kouluun.

Vihdin kunnan sisällä kokoontuu Eskarista Ekalle -yhteistyötiimi, johon osallistuvat erityisopetuksen asiantuntija, varhaiskasvatuksen erityisasiantuntija, koulun erityisopettajat sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajat. Tiimi kokoontuu vuosittain syyskuussa tarkastelemaan ja kehittämään prosessia sekä marraskuussa käymään alustavasti läpi tuen oppilaiden alustavat tiedot. Maaliskuussa käydään tiedonsiirrot, joihin osallistuvat koulun erityisopettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja sekä mahdollisuuksien mukaan päiväkodin johtaja.

Esiopetuksesta siirrytään oppilaaksiottoalueiden mukaisiin kouluihin, ruotsinkielisestä esiopetuksesta siirrytään Vichtis svenska skolaniin. Kevään aikana koulu järjestää yhteistyössä esiopetuksen kanssa tarpeen mukaan koulun henkilöstön tutustumiskäynnit esiopetusryhmiin.

Huhtikuussa alkaa Kuusi askelta kouluun- toimintamalli, jonka osana toukokuussa esioppilaat tutustuvat kouluun ja pidetään vanhempainillat. Esiopetus järjestää vanhempainillan, johon kutsutaan koulun edustaja.

Elo- syyskuussa käydään yksilölliset siirtopalaverit, joihin osallistuvat huoltajat, varhaiskasvatuksen opettaja, luokanopettaja, erityisopettaja ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä tarvittaessa kuraattori ja muita asiantuntijoita. Tarvittaessa tietoja voidaan siirtää myös jo keväällä, jos se on mahdollista. Päiväkodinjohtaja ja rehtori vastaavat siirtymävaiheyhteistyöstä.

Lapsen tutustuminen koulutyöhön

Kouluun tutustumisprosessi on hyvä aloittaa mahdollisimman varhain esiopetusvuoden aikana.

Yhteisiä tapahtumia voidaan järjestää pitkin toimintakautta mahdollisuuksien mukaan. Koulut järjestävät kouluun tutustumispäivän toukokuussa, johon osallistumisesta vastaavat lapsen huoltajat.

Kuusi askelta kouluun

Vihdin esiopetuksessa on käytössä Kuusi askelta kouluun –toimintamalli, joka on kehitetty auttamaan esiopetusikäisten lasten perheiden orientoitumista koululaisen perheen arkeen. Malli on kehitetty ”Yhdessä olemme enemmän” – LAPE Uusimaa - hankkeessa. Tavoitteina on pienen koululaisen ja hänen perheensä tukeminen koulun alkaessa, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja koululaistaitojen edistäminen. Kuusi askelta kouluun -projektin sisällön suunnittelu ja materiaalin kokoaminen alkavat yhteistyössä huoltajien kanssa, henkilöstö suunnittelee tarkemmin teemat ja niihin liittyvät toiminnot kuudelle viikolle. Toiminnan käynnistyessä huoltajien

kanssa käydään päivittäisiä keskusteluja, jotka liittyvät kyseisen viikon teemaan. Teemat alkavat tutuista päiväkotia, lapsia ja huoltajia koskettavista aiheista ja etenevät lähemmäs koululaisarkea. Teemat kestävät kerrallaan viikon ajan ja jokainen teema sisältää tehtävän sekä lapselle että huoltajalle. ”Läksy” on väline, jolla lapsi oppii yhdistämään koti- ja kouluarjen toisiinsa ja näin turvallisuuden tunne lisääntyy.

Lisätietoa aiheesta Kuusi askelta kouluun-linkistä:

[Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa - varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos hyvinvoinnin tukena](#)

Syyskuussa varhaiskasvatuksen opettaja vierailee mahdollisuuksien mukaan 1.-luokassa katsomassa, miten kouluvuosi on alkanut. Käynnin aikana luokanopettaja ja opettaja käyvät keskustelua siirtymävaiheen asioista ja lasten koulunkäynnin alkutunnelmista.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelman siirto

Esiopetuksen päättyessä opettaja varmistaa, että esiopetusvuoden aikana huoltajan ja mahdollisesti lapsen kanssa käydyt keskustelut on kirjattu Wilma-järjestelmään. Wilma sulkeutuu esiopetuksen päättyessä, jonka jälkeen lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma on Wilmassa luokanopettajan luettavissa. Rehtori vastaa ensimmäisen luokan opettajan perehdyttämisestä siirtokäytänteisiin. Opetuksen järjestämisen kannalta tarpeellisten tietojen siirtämiseen ei tarvita erillistä lupaa huoltajalta.

Mikäli lapsi siirtyy kouluun muuhun kuntaan, esiopetuksen oppimissuunnitelmasta luovutetaan tulostettu kopio huoltajalle uuteen kouluun vietäväksi. Alkuperäinen dokumentti arkistoidaan.

Pedagogiset asiakirjat ja niihin liittyvät käytänteet

Pedagogisten asiakirjojen laatiminen ja siirto kuvataan esiopetussuunnitelman kappaleissa 5.6 ja 6.3.

5.4 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Esiopetuksessa teemme yhteistyötä Vihdin paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä oman kunnan eri toimialojen kanssa.

6. Turvallisuus / mahdollinen varautuminen poikkeustilanteisiin

Varhaiskasvatusyksiköiden turvallisuus- ja kriisisuunnitelma sekä varautuminen poikkeustilanteisiin löytyy sähköisenä vihti.pelsu.fi/vihti.

Päivämäärä ja päiväkodinjohtajan allekirjoitus

9.10.2023

Päivikki Juntunen

LIITE 1. Kulttuurikasvatussuunnitelma